

IV Olje-og energidepartementets merknader

1. Innledning

Hjerdøla er et sidevassdrag til hovedvassdraget Måna. Elven Måna drenerer fra Møsvatn. Hele elvestrekningen ned til Tinnsjøen er utbygd av Hydro i kraftverkene Frøystul, Vemork, Såheim, Moflåt og Mæl.

Hjerdøla munnet opprinnelig ut i Måna ca. 2 km nedstrøms Skarfosdammen. Hjerdøla ble i medhold av konsesjonene fra 1947 overført til Skarfosdammen via en 2 km lang overføringstunnel, og feltets avløp blir nyttiggjort i Vemork kraftverk. Tilleggsproduksjonen som følge av overføringen representerer en årlig gjennomsnittlig energimengde på om lag 14 GWh. Uten overføringen til Skarfosdammen ville Hjerdølas avløp blitt nyttiggjort i Såheim kraftverk som ligger nedstrøms samløpet mellom Hjerdøla og Måna.

Overføringen av Hjerdølas avløp til Skarfosdammen er betinget av ny konsesjon etter vassdragsreguleringsloven. Hydro har i samråd med Øst-Telemarkens Brukseierforening (ØTB) funnet det hensiktsmessig at ØTB overtar ansvaret for søknaden om ny reguleringskonsesjon. Olje- og energidepartementet fikk oversendt søknaden fra ØTB i NVEs innstilling av 14. desember 2011.

Medlemmene i ØTB er kraftverkseierne i østre del av Skiensvassdraget som har ansvaret for kraftreguleringene i denne del av vassdraget, herunder bl. a. Møsvatn, Mårvatn, Kalhovdfjorden og Tinnsjøen. Medlemmene i brukseierforeningen er Norsk Hydro ASA, Statkraft Energi AS, Skagerak Kraft AS, Tinfos AS og Skien Kraftproduksjon AS (Akershus Energi Vannkraft AS). Hydro er største deltakeren i brukseierforeningen.

Overføringen av Hjerdøla er nærmere beskrevet i NVEs innstilling i avsnittet "Eksisterende anlegg og overføring".

2. NVEs innstilling

NVE anbefaler at ØTB får fornyet konsesjon etter vregl. til den omsøkte overføringen av Hjerdøla ovenfor kote 875 til Skarfosdammen i Måna. Videre tilrår NVE at konsesjonen undergis de samme vilkår som ble foreslått for fornyet konsesjon for deler av Møsvatnreguleringen. NVE har ved e-post av 14. april 2015 oversendt utkast til konsesjonsvilkår og manøvreringsreglement for overføring av Hjerdøla til Skarfosdammen.

3. Departementets vurdering

3.1 Kunnskapsgrunnlaget

Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal etter naturmangfoldloven (nml.) stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

I samsvar med nml. § 8 første ledd bygger departementet på følgende kunnskapsgrunnlag:

- ØTBs søknad av 4. juli 1996 med konsekvensutredninger
- NVEs innstilling av 14. desember 2011 med høringsuttalelser til søknaden
- Høringsuttalelse til NVEs innstilling
- NVEs e-post av 14. april 2015

ØTB tilskrev Fylkesmannen i Telemark ved brev av 31. oktober 1994 og ba om en vurdering av nødvendige utredningsbehov innenfor fylkesmannens faglige ansvarsområde, jf. NVEs dagjeldende rundskriv 36 a. På bakgrunn av fylkesmannens anmodninger, inngikk ØTB kontrakt med Telemarksforskning om utredninger innenfor følgende fagdisipliner:

- Landskapsestetiske forhold
- Vannforurensning
- Friluftsliv
- Vilt/fugl
- Vegetasjon

Fylkesmannens forslag til forurensningsundersøkelser omfattet ikke Hjerdøla. Dette har sammenheng med at den delen av Hjerdøla som er berørt av overføringen ikke har nevneverdige forurensningsbelastninger. På denne elvestrekningen er det heller ingen bebyggelse.

3.2 Naturmangfold

3.2.1 Landskapsestetiske forhold

Departementet viser til utredningen om landskapsestetiske forhold. Der fremkommer det at Hjerdøla er et vakkert og attraktivt sidedalføre i den øvre delen av nedslagsfeltet. Det er både hytter og reiselivsbedrifter i området. Det er særlig den øvre delen av dalføret ovenfor Hjerdalsstaul som utgjør et harmonisk og helhetlig landskapsrom. Den nedre delen av elva er tørrlagt som følge av overføringen til Skarfosdammen. Tørrleggingen representerer et moderat landskapsinngrep fordi elva på den tørrlagte strekningen i hovedsak går i et gjel, samtidig som det er lite ferdsel i området. Elva krysser riksveien på et anonymt sted. Utredningen fastslår at det neppe er grunnlag for å pålegge spesielle tiltak av landskapsmessig art i forbindelse med den fornyede konsesjonen.

Departementet kan på denne bakgrunn ikke se at landskapsmessige forhold er av betydning for vurderingen av om fornyet konsesjon skal gis.

3.2.2 Vilt/fugl

Når det gjelder fugl og vilt, viser departementet til utredningene om disse temaene.

Når det gjelder fuglefauna fremkommer det av utredningen at indre og sentrale deler av Hjerdaalen har et rikt og veldokumentert fugleliv, både hva gjelder artssammensetning og tetthet, selv om tilknytningen til vann/vassdrag samlet sett er av underordnet betydning. Flere arter (kongeørn, jaktfalk og dobbeltbekkasin) med status "truet på Miljødirektoratets liste over truede arter holder til her.

Departementet vil vise til at øvre del av Hjerdaalen er upåvirket av regulering/overføring. Det relevante for vurderingen av konsesjonsspørsmålet er den nedre berørte delen av vassdraget.

I det berørte partiet av elva er vintererle den eneste direkte vanntilknyttede arten som er registrert. Utredningene viser at et par med vintererle indikerte hekking, mens det ennå var en sterk smeltevannføring. Ved senere kontroll under tørrlagte forhold var arten i følge utredningen borte. Utredningen påpeker at det er svært uventet å finne arten så høyt til fjells. Under normal restvannføring (eller en viss minstevannføring) bør biotopen i følge utredningene tilfredsstillende kravet også for fossefall. Arten er tidligere observert i sentrale/indre deler av Hjerdaalen, men den ble imidlertid ikke påvist under feltarbeidet.

Når det gjelder pattedyr er indre og sentrale deler av Hjerdaalen viktige beiteområder for bl. a. for elg og villrein.

Nedenfor tunnelinnslaget var spor av elg i følge utredningen det eneste funn av pattedyr i det berørte elvepartiet. Strekningen er også vintertrekkveg for elg. Fall og profil på elva gjør det lite sannsynlig at strekningen har vesentlig betydning for noen art.

På grunn av naturgitte forhold har den nedre delen av Hjerdaalen bare betydning for et meget begrenset antall fuglearter. For vintererle, normalt en lavlandsfugl, som hekker lengre ned i Måna, vil overføring og tørrlegging utelukke hekking. Også hekkende fossefall utelukkes ved tørrlegging. Fortsatt tørrlegging/overføring eller tilbakeføring av vannet forventes å bety lite til eller fra for pattedyr på strekningen.

Departementet kan på denne bakgrunn ikke se at hensynet til vilt eller fugl kan tillegges nevneverdig betydning for vurderingen av konsesjonsspørsmålet.

3.2.3 Vegetasjon

Hjerdaalen er i underkant av en mil lang. Den nederste kilometeren har trangt V-formet tverrsnitt og sterkt fall i forhold til dalen innenfor. Dagens midtparti er relativt vidt og har liten stigning, mens den innerst blir brattere og smalner av.

Ca. 1,2 km fra utløpet i Måna er Hjerdaalen lagt i tunnel. Det tørrlagte elveleiet er ujevnt og storsteinet, og går for en større del over benker og kløfter med bart berg. Innenfor tunnelinntaket har elva roligere leie med lite fall og små stryk.

Vegetasjonen langs den tørrlagte delen av leiet er overveiende karrig og opptrer mest på grunnlendt mark med mange fjellblotninger. Et par steder finnes imidlertid artsrik lågurtfjellbjørkeskog, hvorav den ene forekomsten ligger ved utløpet og den andre i en sydvendt li nord for riksvegen.

Et par steder langs det tørrlagte leiet har det foregått en viss begroing. Strekningen mellom 400 og 800 meter fra utløpet har noen individer av bjørk, rogn og vier, samt en del oppslag av næringskrevende lågurt- og høgstaudearter som har etablert seg i det steinete leiet. Totalt sett er denne etableringen ganske beskjeden. Også ved utløpet finnes en viss begroing.

Vegetasjonen innenfor tunnelinntaket er dominert av vegetasjonstyper med fattig og intermediær næringsstatus i jordsmonnet. Småbregne-fjellbjørkeskog og blåbærkreklingbjørkeskog dominerer, men innslag av rikere myrer fins. Myrene er overveiende fattigmyrer, men intermediære myrer og små forekomster av rikmyrer er også registrert. På elveslettene og rundt setrene bærer vegetasjonen preg av at det tidligere har vært sterkt beitepress.

Departementet kan ikke se at hensynet til vegetasjon er til hinder for at det gis fornyet konsesjon.

3.3 Friluftsliv

Hjerdalen brukes i dag av hytteeiere og andre hovedsakelig som turområde og til jakt og fiske. Hjerdalen brukes også som stølsområde. Dette er en viktig opplevelsesverdi i dagens friluftsbruk i område, og brukes bl.a. aktivt i undervisningssammenheng (leirskole). Elva oppleves som en viktig del av Hjerdalen, spesielt som element i seterlandskapet.

Selv om området brukes aktivt i friluftssammenheng i dag er det allerede foretatte inngrepet i form av vannkraftutbyggingen til liten sjenanse for brukere av området. Årsaken er i følge utredningene inntakets plassering i landskapet, som gjør at den berørte elvestrekningen ligger i et område som er lite tilgjengelig for folk. Egnetheten for friluftsliv vil derfor ikke endres i vesentlig grad ved full vannføring i hele vassdraget.

Departementet kan på denne bakgrunn ikke se at hensynet til friluftsliv kan tillegges vekt i vurderingen av om det skal gis fornyet konsesjon.

4. Samlet belastning, oppsummering og konklusjon

4.1 Samlet belastning

Etter departementets vurdering foreligger et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å fatte vedtak i saken. Naturmangfoldloven §§ 9 til 12 er vurdert og hensyntatt i departementets behandling av søknaden etter vassdragsreguleringsloven.

Nml. § 10 fastsetter prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning. I vurderingen av samlet belastning skal det både tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede fremtidige inngrep.

Det er ikke fremsatt krav om minstevannføring i Hjerdøla nedstrøms inntaket i forbindelse med søknaden om fornyelse av reguleringskonsesjonen. Spørsmålet om minstevannføring i Måna fra Møsvatn til Tinnsjøen er grundig vurdert i forbindelse med saken om fornyet konsesjon til ØTB for regulering av deler av Møsvatn. Det vises i den forbindelse til kgl. res. av 13. februar 2015. På denne bakgrunn kan departementet ikke se at det er aktuelt nå med minstevannføring i Hjerdøla nedstrøms inntaket.

Etter departementets vurdering gjør elvestrekningens topografi og beliggenhet at overføringen ikke får vesentlige negative konsekvenser for områdets estetiske uttrykk og bruken av området. Tørrlegging av en elvestrekning har negative konsekvenser for det akvatiske miljøet lokalt. Likevel er hovedinntrykket at overføringen har små konsekvenser for naturmiljøet. Det er her lagt vekt på at den berørte elvestrekningen ikke har vesentlig betydning som fiskebiotop, og at ingen truede eller sårbare arter blir direkte eller indirekte berørt. Den endrete tilstanden for naturmiljøet har vært tilnærmet uforandret siden overføringen ble etablert, og denne tilstanden vil fortsatt forbli uforandret ved fornyelse av reguleringskonsesjonen.

Departementet legger til grunn at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse. Bestemmelsen kommer til anvendelse i saker med nye reguleringer eller overføringer og ved bygging av kraftverk. Søknaden her gjelder fornyet konsesjon uten nye inngrep.

Departementet legger til grunn at kravene til vurdering av samlet belastning etter nml. § 10 er oppfylt.

4.2 Oppsummering og konklusjon

Olje- og energidepartementet viser til at det er søkt om tillatelse til videreføring av en bestående overføring. Det må vurderes om fortsatt overføring innebærer en samfunnsmessig forsvarlig bruk av vannressursene. I vurderingen som må foretas, skal hensynet til kraftforsyningssikkerhet og fornybar energi avveies mot negative virkninger for biologisk mangfold, herunder for enkelte naturtyper og arter.

Departementet har kommet til at de negative konsekvensene for natur, landskap og miljø er akseptable vurdert mot verdien av kraftproduksjonen som overføringen av Hjerdøla medfører. Departementet legger vesentlig vekt på at inngrepene har eksistert over lang tid og at naturen og omgivelsene i stor grad har tilpasset seg forholdene.

Departementet har merket seg at de fleste av kravene som Tinn kommune satte frem i høringen i 1996 nå er avklart gjennom arbeidet med ny reguleringskonsesjon for deler av Møsvatn-reguleringen. Tinn kommune slutter seg til hovedkonklusjonene i NVEs innstilling om å gi ØTB ny reguleringskonsesjon for overføring av Hjerdøla til Skarfosdammen. Kommunen krever 1/3 av kjøpesummen for de hjemfalte anleggene i Hjerdøla.

Etter en helhetsvurdering er Olje- og energidepartementet kommet til at fordelene ved en fortsatt overføring av Hjerdøla er større enn ulempene for allmenne og private interesser, herunder vurdering av skade- og nyttevirkninger av samfunnsmessig betyding.

Departementet tilrår at Øst-Telemarkens Brukseierforening får fornyet konsesjon etter vassdragsreguleringsloven § 8 til å fortsette overføringen av Hjerdøla ovenfor kote 875 til Skarfosdammen i Måna.

Konsesjonen undergis i det vesentligste de samme vilkår som er vedtatt for ØTBs fornying av konsesjon for deler av Møsvatn-reguleringen, jf. kgl. res. 13. februar 2015.

5. Departementets merknad til konsesjonsvilkårene

Til Post 1 (Konsesjonstid og revisjon)

Hovedregelen i vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 1 er at reguleringskonsesjoner gis på ubegrenset tid uavhengig av om konsesjonssøkeren er offentlig eller privat eid (eiermessig nøytral).

Konsesjon for Møsvatn ble konsesjonen gitt på ubegrenset tid, med unntak for de andeler av reguleringen som gjelder vannfallene med hjemfallsvilkår i kraftverkene Moflåt, Mæl og 50% av Frøystul. Disse andeler av reguleringen hjemfaller samtidig med fallrettighetene, jf. vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 7, jf. § 10 nr. 4.

Reguleringen av Hjerdøla gir en tilleggsproduksjon på 14 GWh/år i Vemork kraftverk, men gir ingen økt produksjon verken i Moflåt, Mæl eller Frøystul kraftverk. Unntaksbestemmelsen i vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 7 kommer derfor ikke til anvendelse, slik at det ikke skal fastsettes vilkår etter loven § 10 nr. 4. ØTB gis konsesjon på ubegrenset tid.

Vilkårene kan tas opp til alminnelig revisjon samtidig med vilkårene for Møsvatnreguleringen (13. februar 2045).

Til post 2 (Konsesjonsavgifter)

NVE foreslår samme satser her som i reguleringskonsesjon for deler av Møsvatn, og at satsene for begge disse konsesjoner justeres fra samme tidspunkt. For Møsvatn-konsesjonen ble satsene til stat og kommune fastsatt til hhv. kr 9,49 og kr 38,02 pr.

nat.hk. (avgiftssats pr. 1.1.2014). Departementet er enig i at disse satser også skal gjelde for Hjerdøla-konsesjonen. Avgiftssatsene justeres til 1.1.2015 og deretter hvert femte år.

Til post 18 (Konsesjonskraft)

Konsesjonskraftprisen beregnes på samme måte som for Møsvatn-konsesjonen. Prisen fastsettes hvert år av departementet basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt anall vannkraftverk i hele landet.

6. Departementets merknader til manøvreringsreglementet

Hjerdøla tas inn i reglementet for Møsvatn-reguleringen. Reglementet erstatter tidligere reglement gitt ved kgl. res. av 13. februar 2015. Overføringen av Hjerdøla er tatt inn som ny post 1 B *Overføring*, mens inntaksmagasinet (Skarfosdammen) er inntatt i ny post 1 A *Reguleringer*.

Olje- og energidepartementet

Tilråd:

1. I medhold av vassdragsreguleringsloven § 8 gis Øst-Telemarkens Brukseierforening tillatelse til overføring av Hjerdøla til Skarfosdammen i Måna. Tillatelsen gis på de vilkår som fremgår av vedlagte forslag.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for regulering av Møsvatn i Telemarksvassdraget i Vinje og Tinn kommuner i samsvar med vedlagte forslag.

Statsministerens kontor
Bifalt ved
kongelig resolusjon
av 21. august 2015
Olina Trisak

Vilkår

for tillatelse etter vassdragsreguleringsloven § 8 for Øst-Telemarkens Brukseierforening til å overføre Hjerdøla til Skarfossdammen i Tinn kommune

1

(Konsesjonstid og revisjon)

Konsesjonen gis på ubegrenset tid.

Vilkårene for konsesjonen kan tas opp til alminnelig revisjon samtidig med vilkårene for Møsvatnreguleringen, 13.02.2045. Hvis vilkårene blir revidert, har konsesjonæren adgang til å frasi seg konsesjon innen 3 måneder etter at han har fått underretning om de reviderte vilkår, jf. vassdragsreguleringsloven § 10 nr 3 første ledd.

Konsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler i dem kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2

(Konsesjonsavgifter)

For den øking av vannkraften som innvinnes ved reguleringen (overføringen) for eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse betale en årlig avgift til staten på kr 9,49 pr. nat.hk. og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer på kr 38,02 pr. nat.hk. (avgiftssats 1.1.14).

Fastsettelsen av avgiftene tas opp til ny vurdering etter tidsintervaller som loven til enhver tid bestemmer.

Økingen av vannkraften skal beregnes på grunnlag av den øking av vannføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året.

Ved beregningen av økingen forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hva som i hvert enkelt tilfelle skal regnes som innvunnet øking av vannkraften avgjøres med bindende virkning av NVE.

Plikten til å betale avgiftene inntreffer etter hvert som den innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. tvangsfullbyrdsloven kap. 7.

Etter forfall påløper rente som fastsatt i medhold av lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd.

Konsesjonsavgiftsmidler avsettes særskilt for hver kommune til et fond, som etter nærmere bestemmelse av kommunestyret fortrinnsvis anvendes til fremme av næringslivet i kommunen.

Vedtekter for fondet skal godkjennes av Fylkesmannen.

3

(Kontroll med betaling av avgift m.v.)

Nærmere bestemmelse om betaling av avgifter etter post 2 (Konsesjonsavgifter) og kontroll med vannforbruket, samt avgivelse av kraft, jf. post 19 (Konsesjonskraft), kan med bindende virkning fastsettes av Olje- og energidepartementet.

4

(Byggefrister m.v.)

Arbeidet må påbegynnes innen 5 år fra konsesjonens dato og fullføres innen ytterligere 5 år. Fristene kan forlenges av Olje- og energidepartementet. I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av særlige forhold (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5

(Erstatning til etterlatte)

Hvis noen av arbeiderne eller funksjonærene omkommer ved arbeidsulykke i anleggstiden, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av Olje- og energidepartementet pålegges å sikre eventuelle etterlatte en øyeblikkelig erstatning.

6

(Konsesjonærens ansvar ved anlegg/drift m.v.)

Konsesjonæren plikter å påse at han selv, hans kontraktører og andre som har med anleggsarbeidet og kraftverksdriften å gjøre, unngår ødeleggelse av naturforekomster, landskapsområder, kulturminner m.v., når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Dersom slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal vedkommende myndighet underrettes i god tid på forhånd.

7

(Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.)

Godkjenning av planer og tilsyn med utførelse og senere vedlikehold og drift av anlegg og tiltak som omfattes av denne post er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med dette dekkes av konsesjonæren.

Konsesjonæren plikter å legge fram for NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og kostnadsoverslag for reguleringsanleggene. Arbeidet kan ikke settes igang før planene er godkjent. Anleggene skal utføres solid,

minst mulig skjemmende og skal til enhver tid holdes i full driftsmessig stand.

Konsesjonæren plikter å planlegge, utføre og vedlikeholde hoved- og hjelpeanlegg slik at det økologiske og landskapsarkitektoniske resultat blir best mulig.

Kommunen skal ha anledning til å uttale seg om planene for anleggsveger, massetak og plassering av overskuddsmasser.

Konsesjonæren plikter å skaffe seg varig råderett over tipper og andre områder som trengs for å gjennomføre pålegg som blir gitt i forbindelse med denne post.

Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdene. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg eller del av anlegg er satt i drift.

Hjelpeanlegg kan pålegges planlagt slik at de senere blir til varig nytte for allmennheten dersom det kan skje uten uforholdsmessig utgift eller ulempe for anlegget.

Ansvar for hjelpeanlegg kan ikke overdras til andre uten NVEs samtykke.

NVE kan gi pålegg om nærmere gjennomføring av plikter i henhold til denne posten.

8

(Naturforvaltning)

I

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet

- å sørge for at forholdene i Hjerðøla er slik at de stedege fiskestammene i størst mulig grad opprettholder naturlig reproduksjon og produksjon og at de naturlige livsbetingelsene for fisk og øvrige naturlig forekommende plante- og dyrepopulasjoner forringes minst mulig,
- å kompensere for skader på den naturlige rekruttering av fiskestammene ved tiltak,
- å sørge for at fiskens vandringsmuligheter i vassdraget opprettholdes og at overføringer utformes slik at tap av fisk reduseres,
- å sørge for at fiskemulighetene i størst mulig grad opprettholdes.

II

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at forholdene for plante- og dyrelivet i området som direkte eller indirekte berøres av reguleringen forringes minst mulig og om nødvendig utføre kompenserende tiltak.

III

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å sørge for at friluftslivets bruks- og opplevelsesverdier i området som berøres direkte eller indirekte av anleggsarbeid og

regulering tas vare på i størst mulig grad. Om nødvendig må det utføres kompenserende tiltak og tilretteleggingstiltak.

IV

Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av Miljødirektoratet å bekoste naturvitenskapelige undersøkelser samt friluftslivsundersøkelser i de områdene som berøres av reguleringen. Dette kan være arkiveringsundersøkelser. Konsesjonæren kan også tilpliktes å delta i fellesfinansiering av større undersøkelser som omfatter områdene som direkte eller indirekte berøres av reguleringen.

V

Konsesjonæren kan bli pålagt å dekke utgiftene til ekstra oppsyn, herunder jakt- og fiskeoppsyn i anleggstiden.

VI

Alle utgifter forbundet med kontroll og tilsyn med overholdelsen av ovenstående vilkår eller pålegg gitt med hjemmel i disse vilkår, dekkes av konsesjonæren.

9

(Automatisk fredete kulturminner)

Konsesjonæren plikter i god tid før anleggsstart å undersøke om tiltaket berører automatisk fredede kulturminner etter lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 9. Viser det seg at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredede kulturminner, plikter konsesjonæren å søke om dispensasjon fra den automatiske fredningen etter kulturminneloven § 8 første ledd, jf. §§ 3 og 4.

Viser det seg i anleggs- eller driftsfasen at tiltaket kan være egnet til å skade, ødelegge, flytte, forandre, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredete kulturminner som hittil ikke har vært kjent, skal melding om dette sendes kulturminneforvaltningen (fylkeskommunen og eventuelt Sametinget) med det samme og arbeidet stanses i den utstrekning tiltaket kan berøre kulturminnet, jf. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner § 8 andre ledd, jf. §§ 3 og 4.

10

(Forurensning m.v.)

Konsesjonæren plikter etter Fylkesmannens nærmere bestemmelse:

- å utføre eller bekoste tiltak som i forbindelse med reguleringen er påkrevet av hensyn til forurensningsforholdene i vassdraget.
- å bekoste helt eller delvis oppfølgingsundersøkelser i berørte vassdragsavsnitt.

11

(Ferdsl m.v.)

Konsesjonæren plikter å erstatte utgifter til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede, samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren bygger, skal kunne benyttes av allmennheten, med mindre NVE treffer annen bestemmelse.

Konsesjonæren plikter i nødvendig utstrekning å legge om turiststier og klopper som er i jevnlig bruk og som vil bli neddemmet eller på annen måte ødelagt/utliggjengeliggjort.

12

(Terskler m.v.)

I de deler av vassdragene hvor inngrepene medfører vesentlige endringer i vannføring eller vannstand, kan NVE pålegge konsesjonæren å bygge terskler, foreta biotopjusterende tiltak, elvekorreksjoner, opprenskinger m.v. for å redusere skadevirkninger.

Dersom inngrepene forårsaker erosjonsskader, fare for ras eller oversvømmelse, eller øker sannsynligheten for at slike skader vil inntreffe, kan NVE pålegge konsesjonæren å bekoste sikringsarbeider eller delta med en del av utgiftene forbundet med dette.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fastlagt og må gjennomføres så snart som mulig.

Terskelpålegget vil bygge på en samlet plan som ivaretar både private og allmenne interesser i vassdraget. Utarbeidelse av pålegget samt tilsyn med utførelse og senere vedlikehold er tillagt NVE. Utgiftene forbundet med tilsynet dekkes av konsesjonæren.

13

(Manøvreringsreglement m.v.)

Vannslippingen skal foregå overensstemmende med et manøvreringsreglement som Kongen på forhånd fastsetter.

Viser det seg at slippingen etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

14

(Hydrologiske observasjoner, kart m.v.)

Konsesjonæren skal etter nærmere bestemmelse av NVE utføre de hydrologiske observasjoner som er nødvendige for å ivareta det offentlige interesser og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la oppta i anledning av anleggene, skal sendes Kartverket med opplysning om hvordan målingene er utført.

Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før reglementet er fastsatt.

15

(Krav om skilting og merking)

De partier av isen på vann og inntaksmagasiner som mister bæreevnen på grunn av utbyggingen må markeres på kart på opplysningsskilt og merkes eller sikres.

For alle vassdragsanlegg skal det etableres og opprettholdes hensiktsmessige sikringstiltak av hensyn til allmennhetens normale bruk og ferdsel på og ved anleggene.

16

(Etterundersøkelser)

Konsesjonæren kan pålegges å utføre og bekoste etterundersøkelser av regulerings virkninger for berørte interesser. Undersøkelsesrapportene med tilhørende materiale skal stilles til rådighet for det offentlige. NVE kan treffe nærmere bestemmelser om hvilke undersøkelser som skal foretas og hvem som skal utføre dem.

17

(Militære foranstaltninger)

Ved reguleringsanleggene skal det tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at konsesjonæren har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse. Konsesjonæren må uten godtgjørelse finne seg i den bruk av anleggene som skjer i krigsøyemed.

18

(Konsesjonskraft)

Konsesjonæren skal avstå til kommuner og fylkeskommuner som kraftanlegget ligger i, inntil 10 % av den for hvert vannfall innvunne øking av vannkraften, beregnet etter reglene i vassdragsreguleringsloven § 11 nr. 1, jf. § 2 tredje ledd. Avståelse og fordeling avgjøres av NVE med grunnlag i kommunenes behov til den alminnelige elektrisitetsforsyning.

Staten forbeholdes rett til inntil 5 % av kraftøkningen, beregnet som i første ledd.

NVE bestemmer hvordan kraften skal avstås og beregner effekt og energi.

Kraften tas ut i kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger eller fra konsesjonærens ledninger med leveringssikkerhet som fastkraft og brukstid ned til 5000 timer årlig. Konsesjonæren kan ikke sette seg imot at kraften tas ut fra andres ledninger og plikter i så fall å stille kraften til rådighet. Kostnadene ved omforming og overføring av kraften ved uttak andre steder enn i

kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, betales av den som tar ut kraften.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Samtidig som uttak varsles, kan forlanges oppgitt den brukstid som ønskes benyttet og brukstidens fordeling over året. Tvist om fordelingen avgjøres av Olje- og energidepartementet. Oppsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel.

Prisen på kraften, referert kraftstasjonens apparatanlegg for utgående ledninger, fastsettes hvert år av Olje- og energidepartementet basert på gjennomsnittlig selvkost for et representativt antall vannkraftverk i hele landet.

Unnlater konsesjonæren å levere kraft som er betinget i denne post uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å betale til statskassen en mulkt som for hver kWh som urettelig ikke er levert, svarer til den pris pr. kWh som hvert år fastsettes av Olje- og energidepartementet, med et påslag av 100 %. Det offentlige skal være berettiget til etter Olje- og energidepartementets bestemmelse å overta driften av kraftverkene for eierens regning og risiko, dersom dette blir nødvendig for å levere den betingede kraften.

Vedtak om avståelse og fordeling av kraft kan tas opp til ny prøvelse etter 20 år fra vedtakets dato.

19

(Luftovermetning)

Konsesjonæren plikter i samråd med NVE å utforme anlegget slik at mulighetene for luftovermetning i magasiner, åpne vannveger og i avløp til elv, vann eller sjø blir minst mulig. Skulle det likevel vise seg ved anleggets senere drift at luftovermetning forekommer i skadelig omfang, kan konsesjonæren etter nærmere bestemmelse av NVE bli pålagt å bekoste tiltak for å forhindre eller redusere problemene, herunder forsøk med hel eller delvis avstengning av anlegget for å lokalisere årsaken.

20

(Kontroll med overholdelsen av vilkårene)

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av NVE til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av NVE.

Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelser gitt i loven eller i medhold av loven plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av postene 2 (Konsesjonsavgifter), 4 (Byggefrister m.v.) 13 (Manøvreringsreglement m.v.), 18 (Konsesjonskraft) og 20 (Kontroll med

overholdelsen av vilkårene) kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake i samsvar med bestemmelsene i vassdragsreguleringsloven § 12 nr 21.

For overtredelse av de i loven eller i medhold av loven fastsatte bestemmelser, eller vilkår satt for konsesjon eller vedtak i medhold av loven, kan NVE treffe vedtak om tvangsmulkt. Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Tvangsmulkten tilfaller statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg.

Overskrides konsesjon eller konsesjonsvilkårene eller pålegg fastsatt med hjemmel i vassdragsreguleringsloven kan det ilegges overtredelsesgebyr, eller straff med bøter eller fengsel inntil tre måneder, jf. vassdragsreguleringsloven §§ 24 og 25.

21

(Tinglysing)

Konsesjonen skal tinglyses i de rettskretser hvor anleggene ligger. Olje- og energidepartementet kan bestemme at et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringene kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement for regulering av Møsvatn i Telemarksvassdraget, Vinje og Tinn kommuner i Telemark

(erstatte reglement gitt ved kgl.res. av 13. februar 2015)

1.

A. Reguleringer

Magasin	Naturlig vannstand kote	Reg.grenser		Oppd. m	Senkn. m	Reg. høyde m
		Øvre kote	Nedre kote			
Møsvatn	902,0	918,5	900,0	16,5	2,0	18,5
Skarfosdammen ..	852,5	857,1	852,5	4,6		4,6

Høyden for Møsvatn refererer seg til SKs høydesystem (NN 1954). For Skarfosdammen gjelder lokalt høydesystem.

Den samlede reguleringen av Møsvatn er 18,5 m. Reguleringen av Møsvatn mellom kote 914,5 og 918,5 omfattes av konsesjon, mens øvrig regulering av Møsvatn mellom kote 900,00 og 914,5 samt reguleringen av Skarfosdammen er konsesjonsfri.

Reguleringsgrensene skal markeres med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

B. Overføring

Avløpet fra nedbørfeltet til Hjerdøla (25 km²) kan overføres til Skarfosdammen i Måna.

2.

Fra 1. mai skal alt tillop, bortsett fra nødvendig tapping for å holde pålagt minstevannføring i Måna, nyttes til å fylle opp magasinet til kote 914. En vannmengde tilsvarende gjenværende magasin i Møsvatn pr. 1. mai kan likevel tappes i fyllingsperioden. Etter oppfylling til kote 914 må magasinet ikke tappes under denne kote før 1. desember.

NVE kan dispensere fra tappebegrensningene dersom det ansees nødvendig i en anstrengt kraftsituasjon.

Vannstanden i magasinet skal normalt ikke overstige kote 918. Reguleringsintervallet mellom kote 918 og 918,5 skal nyttes til flomdemping med formål å redusere skadeflommer i vassdraget nedstrøms magasinet og med henblikk på at HRV (kote 918,5) ikke overskrides.

Ved manøvreringen av magasinet skal det legges vekt på å forebygge erosjonsskader i strandsonen.

I flomsituasjoner hvor vannstanden i magasinet tillates å stige over kote 918, skal det tappes full driftsvannføring til nedenforliggende kraftverk (maksimal slukeevne i kraftverkene skal utnyttes). Etter at flommen har kulminert, skal vannstanden på samme måte så raskt som mulig senkes til HRV - 0,5 m (kote 918).

For øvrig skal all tapping skje under hensyntagen til at vassdragets naturlige flomvannføring nedenfor magasinet så vidt mulig ikke økes.

Tappingen skal foregå så jevnt som mulig og med det formål for øye at magasinet er nedtappet ved vårflommens begynnelse, men tilpasset tilsigsforholdene.

Konsesjonæren plikter i denne forbindelse å prognosere flommer ved bruk av prognose- og simuleringsmodeller på basis av data innsamlet i henhold til pkt. 4 og foreta forhåndstapping av magasinene. NVE varsles når det ventes kritiske flomsituasjoner.

3.

Følgende minstevannføringer gjelder i Måna på strekningene dam Mæland til dam Dale, og fra dam Dale til Tinnsjøen:

Slipp av minstevannføring fra dam Mæland:
1,5 m³/s i tiden 1. april -30. september,
1,0 m³/s i tiden 1. oktober -31. mars.

Slipp av minstevannføring fra dam Dale:
3 m³/s i tiden 1. april -31. mai,
5 m³/s i tiden 1.juni -31. august,
3 m³/s i tiden 1. september -30. september,
1,5 m³/s i tiden 1. oktober -31. mars.

4.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Dersom det forlanges, skal også nedbørmengder, temperaturer, snødybde m.v. observeres og noteres. NVE kan forlange å få tilsendt utskrift av protokollen som regulanten plikter å oppbevare for hele regulerings-tiden.

5.

Viser det seg at manøvreringen etter dette reglementet medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendige.

Forandringer i reglementet kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglementet avgjøres av Olje- og energidepartementet.

Kart – Overføring av Hjerdøla til karfossdammen

